

บทโทรทัศน์ บทเรียนโทรทัศน์ด้วยตนเอง ชุด ความปลอดภัยในการทำงาน
สำหรับผู้เข้ารับการศึกษาเตรียมเข้าทำงาน ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน
เรื่อง 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน รวมเวลา นาที

ที่	เรื่อง	ภาพ	เสียงบรรยาย
1	นำเข้าสู่เรื่องความปลอดภัย	ภาพความปลอดภัยในศูนย์ฝึก	ความปลอดภัยในการทำงาน สำหรับผู้เข้ารับการศึกษาเตรียมเข้าทำงาน ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน
2			การเกิดอุบัติเหตุในการทำงานแต่ละครั้ง มิใช่จะเกิดขึ้นจากโชคชะตาหรือเคราะห์กรรมของแต่ละบุคคล หากแต่เกิดขึ้นโดยมี “สาเหตุ” ที่ชี้ชัดลงไปได้ การเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงานจะเกิดขึ้นได้โดยการแก้ไขป้องกันที่ “สาเหตุของอุบัติเหตุ” ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3	ตอนที่ 1 ความหมาย ความปลอดภัย	ภาพความหมายความปลอดภัย	ความปลอดภัย Safety โดยปกติทุกๆไป หมายถึง “การปราศจากภัย” ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ที่จะจำกัดภัยทุกชนิดให้หมดไปโดยสิ้นเชิง ความปลอดภัยจึงให้รวมถึงการปราศจากอันตรายที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นด้วย
4	ความหมายของอุบัติเหตุ	ภาพความหมายของอุบัติเหตุ	อุบัติเหตุหมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้วางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งก่อให้เกิดการบาดเจ็บ พิการ หรือตายและทำให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย นอกจากนี้ยังหมายถึงความถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว มีผลกระทบต่อขบวนการผลิตปกติ ทำให้เกิดความล่าช้า หยุดชะงัก หรือเสียเวลา แม้จะไม่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ พิการ ก็ตาม
5	ตอนที่ 2 สาเหตุของอุบัติเหตุ	ภาพสาเหตุของอุบัติเหตุ ภาพอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นทั่วไป	สาเหตุของอุบัติเหตุที่สำคัญมี 3 ประการ คือ 1 สาเหตุที่เกิดจากคน มีจำนวนสูงสุดถึง 88% ของการเกิดอุบัติเหตุทุกครั้ง เช่น การทำงานที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิธี และความพลั้งเผลอ ขาดสติ ความประมาท การมีนิสัยชอบเสี่ยงในการทำงานเป็นต้น 2 สาเหตุที่เกิดจากความผิดพลาดของเครื่องจักร มีจำนวนเพียง 10% ของการเกิดอุบัติเหตุทุกครั้ง เช่น ส่วนที่เป็นอันตรายของเครื่องจักรที่ไม่มีเครื่องป้องกัน เครื่องมือเครื่องจักรเกิดความชำรุดบกพร่อง รวมถึงการวางผังโรงงานไม่เหมาะสม สภาพแวดล้อมการทำงานไม่ปลอดภัย 3 สาเหตุที่เกิดจากดวงชะตา มีจำนวน เพียง 2% เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ นอกเหนือการควบคุมได้ เช่น พายุ น้ำท่วม ไฟฟ้า เป็นต้น

ที่	เรื่อง	ภาพ	เสียงบรรยาย
6			จากผลการวิจัยของ H.W Heinrich (เฮนริค) ได้สรุปสาเหตุสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุเป็น 2 ประการ
7			<p>1 การกระทำที่ไม่ปลอดภัย</p> <p>เป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ การกระทำที่ไม่ปลอดภัยได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทำงานไม่ถูกวิธี ไม่ถูกขั้นตอน - มีความรู้สึกรื่องานที่ไม่ถูกต้อง - ความไม่เอาใจใส่ในการทำงาน - ความประมาทลั้งผลอ หม่อมลอย - ซอบเสียง - ไม่ปฏิบัติตามกฎของความปลอดภัยในการทำงาน - การแต่งกายไม่เหมาะสม - ทำงานโดยไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันภัย - หยอกล้อกันระหว่างทำงาน - ทำงานโดยที่จิตใจไม่พร้อมเนื่องจากปัญหาครอบครัว ไม่สบาย เมาค้าง ทะเลาะกับแฟน เป็นต้น <p>2 สภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่วนที่เป็นอันตราย(ส่วนที่เคลื่อนไหว)ของเครื่องจักร ไม่มีที่กำบัง หรือ อุปกรณ์ป้องกันอันตราย - การวางผังโรงงานไม่ถูกต้อง - พื้นโรงงานขรุขระ เป็นหลุมบ่อ - การจัดเก็บสิ่งของไม่เป็นระเบียบ - เครื่องจักร เครื่องมือ ชำรุดบกพร่อง ขาดการซ่อมแซมบำรุงรักษา - สภาพแวดล้อมในการทำงานไม่ถูกสุขอนามัย เช่นแสงสว่างไม่เพียงพอ เสียงดัง ความร้อนสูง มีฝุ่นละออง - ระบบไฟฟ้า หรืออุปกรณ์ไฟฟ้า ชำรุดบกพร่อง เป็นต้น
8	ภาพโดมิโนวางเรียงกัน 5 อัน และมีคำอธิบายด้วยเสียง		การบาดเจ็บและความเสียหายต่างๆ เป็นผลสืบเนื่องโดยตรงมาจากอุบัติเหตุ และอุบัติเหตุเป็นผลมาจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย (หรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย) ซึ่งเปรียบได้เหมือนกับตัวโดมิโนที่เรียงกันอยู่ 5 ตัวใกล้กัน เมื่อตัวที่ 1 ล้ม ย่อมมีผล ทำให้ตัวโดมิโนถัดไปล้มตามไปด้วย

ที่	เรื่อง	ภาพ	เสียงบรรยาย
9		ภาพโดมิโนเรียงกันแล้ว ตัวที่หนึ่งล้มทำให้ตัวอื่นๆล้มตาม	<p>1 สภาพแวดล้อม หรือภูมิหลังของบุคคล ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะความเป็นอยู่ การศึกษา</p> <p>2 ความบกพร่องผิดปกติของบุคคล ได้แก่ การปฏิบัติงานโดยขาดความยั้งคิด อารมณ์รุนแรง ประสาทอ่อนไหวง่าย ความตื่นเต้น ขาดความรอบคอบ เพิกเฉยละเลยต่อการกระทำที่ปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งความผิดปกติดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดการกระทำที่ไม่ปลอดภัย</p> <p>3 การกระทำ หรือสภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย ได้แก่ ยืนทำงานภายใต้ น้ำหนักที่แขวนอยู่ การติดเครื่องยนต์โดยไม่แจ้งหรือเตือน ชอบเล่นหยอก ล้อ ถอดเซฟการ์ดของเครื่องจักรออก ขาดเครื่องป้องกันจุกอันตรายหรือจุดที่มีการเคลื่อนที่ ไม่มีรั้วกัน เสียงดังเกินไป แสงสว่างไม่เพียงพอ การระบายอากาศไม่ดี เป็นต้น</p> <p>4 อุบัติเหตุ ได้แก่ การตกจากที่สูง ลื่นหกล้ม เดินสะดุด สิ่งของหล่นจากที่สูง วัตถุกระเด็นใส่ ถูกวัตถุวิ่งชนกระแทกหรือหนีบ ตัด เป็นต้น</p> <p>5 การบาดเจ็บ หรือเสียหาย ได้แก่ การบาดเจ็บกระดูกหัก หรือแตก เคล็ด ขัดขอก แผลฉีกขาด เป็นต้น</p>
10		ภาพ โดมิโน มีมือหยิบตัวที่ 3 ออก และอธิบายด้วยเสียง	<p>จากภาพ อธิบายได้ว่า ขั้นตอนของการเกิดอุบัติเหตุ เป็นลักษณะเหมือนกับลูกโซ่อุบัติภัย ดังนั้น ต้องวิเคราะห์ว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมาจากสาเหตุอะไรบ้าง หากไม่ต้องการให้ ตัวโดมิโนตัวที่ 3 ล้ม (ไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ) จะต้องทำอย่างไร</p> <p>เราต้องดึงเอาตัวที่ 3 ออกมา คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนและปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย อุบัติเหตุก็จะไม่เกิดขึ้น</p>
11	ตอนที่ 3 เจตคติของพนักงานต่อความปลอดภัยในการทำงานในกรณีต่างๆ	ภาพคนงานที่มีเจตคติของพนักงานต่อความปลอดภัยในการทำงานในกรณีต่างๆ	<p>ทุกครั้งที่มีอุบัติเหตุมักเกิดคำถามว่า “ทำไมคนงานจึงทำอย่างนั้น ทั้งๆที่รู้ว่า มีอันตราย” เป็นประเด็นที่ทำให้ทราบกันว่า อุบัติเหตุคือผลที่เกิดขึ้นมากกว่า 1 สาเหตุ ดังนั้นปัญหาทางด้านจิตใจของคนงานจึงเป็นประเด็นที่น่าสนที่มีสาเหตุทางจิตใจที่มีผลต่ออุบัติเหตุทางความคิดของคนงาน</p> <p>กล่าวคือ คนงานทุกคนย่อมต้องการอยากมี อยากได้ในสิ่งที่ตนเองยังขาดอยู่ หากสิ่งใดที่ขาดอยู่จึงเป็นสิ่งที่มุ่งใจสำหรับคนงาน</p> <p>ดังนั้น วิธีการมุ่งใจเพื่อให้คนงานเกิดความปลอดภัยวิธีหนึ่ง ที่เรียกว่า “การมุ่งใจในด้านลบ” ก็คือการบังคับ และคาดโทษ เพื่อให้คนงานต้องเคร่งครัดต่อวินัยหรือกฎโรงงาน และจำเป็นต้องมีการกวดขันติดตามผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้อุบัติเหตุนี้ลดลง นอกจากคนงานที่มีสุขภาพจิตที่ไม่ดีนัก ก็จะเกิดอุบัติเหตุมากกว่าคนที่มีความสุขภาพจิตปกติ</p>

ที่	เรื่อง	ภาพ	เสียงบรรยาย
12			<p>สิ่งที่มีผลต่อทัศนคติของพนักงานในเรื่องของความปลอดภัยคือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ - สภาพแวดล้อมที่เลวร้าย - ท่าเลที่ไม่เหมาะสม - สภาพเศรษฐกิจที่บีบรัด - การดูแลเอาใจใส่ จากหัวหน้างานมีน้อย - ความประมาทของพนักงาน - ความจำเจของงานมากเกินไป <p>และสิ่งที่สำคัญอีกอย่างก็คือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิตของพนักงานมีผลต่อสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต และทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ เช่น การหย่าร้าง การตั้งครรรภ์ เปลี่ยนสายงาน ย้ายที่อยู่ เป็นต้น</p> <p>หรือสรุปได้ว่าจิตสำนึกต่อความปลอดภัย ของพนักงาน เป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการอาทิ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความเป็นผู้ใหญ่ ของพนักงาน - สถานะภาพทางครอบครัว - ประสบการณ์ที่ผ่านมา - การศึกษาอบรม